

● Herfstfotografie ●

maar dan net iets anders

Wessel Sijl

Er werd en wordt enorm veel geschreven (en getoond met pakkende foto's) over fotografie in de herfst. In boeken, tijdschriften en op menige website. Vooral als de herfst zich aandient, ontstaat er een ware hausse aan publicaties.

Wat opvalt, is dat (bijna) uitsluitend wordt gefocust op het fotografisch vastleggen van de natuur, zoals bossen in de fraaie herfstkleuren, kalende bomen, paddenstoelen, enz.

Uiteraard is daar niets tegen. De natuur is in de herfst een prachtig en dankbaar onderwerp voor de camera, elk jaar weer opnieuw. En met de digitale camera alsmede met het digitaal nabewerken zijn er talloze manieren om dat pakkend vast te leggen.

Ter introductie toch maar een herfstfoto van de natuur

Ik ga in dit artikel niet herhalen wat in menig boek, tijdschrift of webpagina al is geschreven. Dat wil zeggen dat ik niet te veel zal inzoomen - enkele uitzonderingen daar gelaten - op fotografie van de natuur zelf. De herfst is namelijk ook een mooi jaargetijde om méér dan alleen de natuur vast te leggen. Het vallen van de bladeren brengt menigeen in een wat melancholische stemming, vaak versterkt door de impressies om je heen.

Het gevoel dat wordt opgeroepen kan ook - heel goed zelfs - worden vastgelegd met de camera. En daar heb je lang niet altijd de natuur voor nodig. Lees verder, en ontdek wat er met de camera in de herfst te beleven valt.

Het seizoen is gesloten...

We kennen die taferelen allemaal: tenten en kiosken, die vooral in het voorjaar en in de zomer worden ingezet voor de verkoop van ijs, snacks, soep, souvenirs, strandartikelen, en meer van dat alles... en ineens zijn ze gesloten. Vaak solide afgedicht met schotten en luiken, ter bescherming tegen het slechte herfst- en winterweer.

De uitbundige en kleurrijke vrolijkheid is verdwenen, en wat resteert is een naargeestige aanblik. Vooral als het weer somber is, zoals met regen of mist. De meeste mensen mijden dan liever zulke plekken, of lopen er ongeïnteresseerd aan voorbij. Juist omdat het een wat somber gevoel oproept. Of men komt met slecht weer helemaal niet buiten (en dat geldt - helaas - ook voor veel fotografen, wat een gemiste kans is...).

Er zijn hoegenaamd sombere onderwerpen, al of niet in slecht weer, waarvan geweldige interessante en veelzeggende foto's te maken zijn. Er zijn veel beroemde fotografen die dat sterk hebben uitgebuit, zoals de Magnum-fotograaf Martin Parr, of de Belgische fotograaf Stefan Vanfleteren. Waar foto's van de natuur het meestal goed doen in kleur, lenen zich dit soort mistroostige onderwerpen ook heel goed voor fotografie in zwart-wit. Ga er eens op uit bij somber weer, en zoek zulke plekken. Vooral aan de kust kun je veel van zulke onderwerpen vinden.

Makkers, staakt uw wild geraas ...

Gesloten en verlaten, en mooi door zijn eenzame lelijkheid

De herfst roept ook vaak gevoelens op die te maken hebben met de komst van Sinterklaas. In menig lied wordt bezongen dat de goedheiligman in de herfst door storm en regen naar ons kikkerlandje komt, en de kinderen bij nacht en ontij cadeautjes bezorgt. Storm en regen; menig fotograaf kruipt in zijn hol en komt helemaal niet meer naar buiten. De enige fotoactiviteit is het bewerken van foto's achter de computer. Toch is dat jammer, want van herfstige regendagen, zoals we die rond Sinterklaas ervaren, kunnen bijzondere impressies worden vastgelegd met de camera. Menig lezer denkt wellicht 'daar waag ik mijn dure fotospullen niet aan...', en dat is een begrijpelijke reactie. Vocht en regen kunnen de camera forse schade berokkenen. Maar geen nood: er zijn voor alleszins schappelijke bedragen speciale, prima beschermende cameraregenjassen te verkrijgen.

Regenasjes in vele soorten en maten

Maar kijk ook eens naar de specificaties van je camera en lenzen. Tegenwoordig zijn er veel producten met goede afichtingen tegen vocht en stof, die soms letterlijk in een regenbui kunnen worden ingezet. De voornoemde fotograaf Martin Parr is beroemd geworden met zijn 'bad weather photography'. Google eens zijn naam, en je ziet ongetwijfeld van die foto's voorbij komen. Heel inspirerend. Je zult het wellicht niet snel bedenken, maar fotograferen bij slecht weer kan echt bijzondere platen opleveren. Vooral in combinatie met leegte, en/of vallend blad, en/of kalende bomen.

Natuur en meer

Afgezien van mijn introductie en de hiervoor beschreven foto-onderwerpen, hoeft de fraaie herfstnatuur niet te worden uitgebannen. Integendeel zelfs, de herfstnatuur kan een bepaald object onderwerp juist fraai versterken, bijvoorbeeld een kerk of kerkhof in een kleurrijke herfstige entourage, of een oud huis of ruïne in vergelijkbare omstandigheden. Ook moderne urban / urbex fotografie kan, in combinatie met natuur in herfsttooi, zorgen voor een bijzonder geheel. De natuur kan dan als het ware een passende omlijsting zijn. In zo'n setting is het aan te raden om kritisch te zijn met de compositie, en zodanig dat de aandacht niet alleen of te veel naar de herfstnatuur gaat, maar naar het hoofdonderwerp. De herfstnatuur moet zorgen voor dat stukje extra informatie of aankleding, om het geheel - of het gevoel - te versterken.

3 Foto's waarbij de onderwerpen in harmonie zijn met de herfsttooi

Deze vorm van herfstfotografie is best wel uitdagend. De inhoud en de omlijsting moeten in balans zijn, en ook het licht moet precies goed vallen.

Daarover kan veel worden geschreven en gelezen, maar uiteindelijk is ervaring de beste leerschool. En soms, eigenlijk best vaak, is zo'n gouden combinatie een gelukstreffer. Dat is reden te meer om altijd een camera bij de hand te hebben.

Kleur of zwart-wit

Zoals uit de afbeeldingen bij dit artikel blijkt, kan zeker ook worden gefotografeerd in zwart-wit bij herfsttaferelen. Het is en blijft natuurlijk een kwestie van smaak, maar bij het fotograferen van bijvoorbeeld desolate taferelen kan zwart-wit (of monochroom) heel goed werken. Het gevoel kan worden versterkt, en er gaat meer aandacht uit naar het onderwerp. Probeer dat gewoon eens uit. Naarmate je vaker in omstandigheden fotografeert waarin kleuren mogelijk (te) veel de aandacht van het hoofdonderwerp kunnen afleiden,

Stilte voor de (herfst)storm, in zwart-wit

leer je door ervaring te pre-visualiseren of de keuze voor kleur of juist voor zwart-wit beter is. Ook de gulden middenweg kan soms verrassend goed werken: een foto met beperkt aanwezige kleuren, of een foto waarvan de kleuren deels gedesatureerd zijn.

Uit de analoge oude doos. Fotografie bij mistroostig weer, dat veel gevoelens oproept.

Terug naar de natuur

En de 'klassieke' herfstfoto in de natuur dan? Als daar je hart ligt, moet je gewoon daarvoor gaan. Zoals gezegd, daarover werd en wordt veel geschreven, en daar kun je je voordeel mee doen. Nogmaals, ik ga de vele nuttige aanwijzingen in menig boek of publicatie over fotograferen in de herfst niet herhalen.

Behalve dat veel adviezen vaak ook opgaan voor de hiervoor genoemde vormen van fotografie. Zoals het gebruik van een stevig statief, gebruik maken van het licht, met name aan het begin of aan het einde van de dag, gebruik van een polarisatiefilter voor mooie verzadigde kleuren, enz. Daarmee valt alles weer op zijn plaats.

Ter afsluiting toch maar wat klassiekers in de herfstnatuur. Altijd fraai.

Wat je ook fotografeert, en welke bedoeling je ermee hebt, de herfst is een prachtig jaargetijde voor de fotografie. Niet om de zo vaak geroemde kleuren, maar ook om het fraaie zachte licht. De digitale camera kan bij fotograferen in zulke omstandigheden het uiterste aan kwaliteit - met name het dynamisch vermogen - eruit halen. En dat wordt beloond met prachtige, veelzeggende platen.

Trek je wandelschoenen en een regenjack aan, en maak er een fotorijke herfst van!